

Svenska med didaktisk inriktning för ämneslärare med inriktning mot grundskolans årskurs 7-9, II

Swedish with Focus on Didactics for Teachers Working in Upper Secondary School, II

22,5 högskolepoäng

22,5 credits

Ladokkod: CSVE60

Version: 1.0

Fastställt av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2023-06-15

Gäller från: VT 2024

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Litteraturvetenskap (G1N), Svenskämnets didaktik (G1F)

Utbildningsområde: Undervisning 69%, Verksamhetsförlagd utbildning 31%

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen

Förkunskapskrav: Godkänt resultat från utbildningsvetenskaplig kärna 1.1 och 1.2, svenska 1.1 och 1.2 samt examinationerna (TEN3) Tentamen Skönlitteratur i kursen engelska med didaktisk inriktning I, examinationerna (IN03) Berättande för unga, (NÄ02) Litteraturredaktik Workshops från kursen engelska med didaktisk inriktning II, alternativt delkursen Fiktionsläsning i svenska som andraspråksundervisning från kursen svenska som andraspråk med didaktisk inriktning II.

Dessutom krävs godkänt resultat från tidigare terminers VFU inom ramen för Ämneslärarutbildning för grundskolans årskurs 7-9, svenska och engelska 240 hp eller svenska och svenska som andraspråk 240hp.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Kursen består av tre delkurser. I alla delkurser ingår ämnesteorin och ämnesdidaktik. I kursen ingår två veckors verksamhetsförlagd utbildning (VFU) samt fältdagar.

Delkurs 1: Litteratur för unga, 7,5 hp

I delkursen studeras och problematiseras den moderna barn- och ungdomsbokens framväxt. Studenten ges möjlighet att analysera och diskutera bland annat hur synen på barn och ungdom gestaltas i olika ungdomslitterära genrer utifrån historiska och ideologiska perspektiv. I detta sammanhang förs även diskussion utifrån intersektionella kategorier, t.ex. genus, etnicitet och klass, samt om hur ungdomslitteratur producerar normer och värden. Frågan om vad överföringen från ungdomsbok till film medför behandlas också.

Delkursen har också ett didaktiskt perspektiv. Utifrån svenskämnesdidaktisk forskning diskuteras och problematiseras hur ungdomslitteratur kan användas i undervisning. Ett särskilt fokus vilar på textsamtalet som didaktisk metod och på dess möjligheter och begränsningar för att stödja elever i att utveckla en fördjupad läskompetens diskuteras. Begrepp som genrekompetens, metakognition, metaspråk och strategier är centrala.

I delkursen ingår även fältdagar då studenterna samlar in empiri till en studie om elevers läsvanor. I detta sammanhang diskuteras också elevers tillgång till skolbibliotek.

Delkurs 2: Litteratur i äldre tid, 7,5 hp

I delkursen ges en bred översikt över den litteraturhistoriska utvecklingen inom epik, dramatik och lyrik från antiken till tidigt 1800-tal. Det övergripande litteraturhistoriska perspektivet kombineras med närstudium av valda texter, då terminologi från litterär analys används. Litteraturhistorieskrivningen diskuteras utifrån begrepp som kanon, klassiker och kulturarv samt utifrån intersektionella kategorier, t.ex. genus, etnicitet och klass. Genom jämförelser med moderna texter tränas studenterna i att anlägga historiska och intertextuella perspektiv. I delkursen ingår även ett teaterbesök.

Delkursen har också ett didaktiskt perspektiv. Studenterna ges möjlighet till diskussioner om hur de lästa texterna kan introduceras och behandlas för samtal och uttrycksmöjligheter för högstadiel elever idag. Vidare belyses vilken didaktisk

potential den äldre skönlitteraturen kan ha, hur den kan användas för att bredda alla elevers litterära och kulturella erfarenheter samt öka deras förståelse för hur människor tänkt, agerat och skrivit i olika tider och i olika kulturer.

Delkurs 3: 1800-talets litteratur, 7,5 hp

I delkursen ges en fortsatt översikt över den litteraturhistoriska utvecklingen, med fokus på 1800-talet. Även i denna delkurs diskuteras litteraturhistorieskrivningen utifrån begrepp som kanon, klassiker och kulturarv samt utifrån intersektionella kategorier, t.ex. genus, etnicitet och klass. Studenterna bereds tillfällen att i seminarieform ytterligare befästa sin förmåga att analysera, tolka och samtala om litterära texter mot bakgrund i en litteraturhistorisk kontext. Då är såväl litteraturanalytiska som litteraturredaktiska begrepp centrala och i det sammanhanget fördjupas även förmågan att anlägga intertextuella perspektiv.

I delkursen ingår två veckors VFU då studenten ges möjlighet att tillämpa kunskaper förvärvade i denna och tidigare delkurser.

Mål

Delkurs 1: Litteratur för unga, 7,5 hp

1. Kunskap och förståelse

1.1 redovisa kunskaper om den moderna barn- och ungdomsbokens framväxt utifrån historiska och ideologiska perspektiv

2. Färdigheter och förmågor

2.1 tillämpa ett litteraturanalytiskt sätt att analysera barn- och ungdomslitteratur

2.2 med stöd i didaktisk forskning diskutera hur ungdomslitteratur kan användas för att bredda elevers litterära erfarenheter, utveckla interkulturell förståelse samt stödja eleverna att utveckla en fördjupad läskompetens

2.3 med stöd i svenskämnesdidaktisk forskning och relevanta styrdokument planera, genomföra, samt diskutera och utvärdera textsamtal med utgångspunkt i ungdomslitteratur

2.4 genomföra och i rapportform redovisa en intervjustudie om elevers läsvanor samt diskutera resultatet i relation till svenskämnets didaktik

2.5 genomföra en muntlig presentation med utgångspunkt i berättandets uttrycksformer samt diskutera berättandets didaktiska möjligheter

2.6 producera texter enligt den akademiska prosans krav på tydlighet, saklighet och begriplighet och med användande av en adekvat svenskämnesdidaktisk terminologi samt korrekt källhänvisningsteknik enligt Harvardsystemet

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 urskilja och kritiskt resonera kring hur ungdomsboken producerar normer och värden samt problematisera val av litteratur för skolans undervisning utifrån intersektionella kategorier, t.ex. genus, klass och det mångkulturella klassrummet

Delkurs 2: Litteratur i äldre tid, 7,5 hp

1. Kunskap och förståelse

1.1 redogöra för epoker, genrer, författarskap och litterära verk från 700 f Kr till i början av 1800-talet

1.2 beskriva intertextuella kopplingar mellan litterära verk från olika epoker

2. Färdigheter och förmågor

2.1 tillämpa ett litteraturanalytiskt och ett litteraturredaktiskt sätt att läsa skönlitterära texter

2.2 i litterära texter urskilja och analysera drag som är typiska för en specifik epok, en genre, eller ett författarskap

2.3 analysera överföringen från dramatext till föreställning

2.4 visa förmåga att självständigt skapa stil- och genretypiska litterära texter

2.5 redovisa och diskutera ett litterärt undervisningsmoment med hjälp av digitala verktyg och estetiska uttryckssätt

2.6 göra didaktiska bedömningar rörande undervisning om äldre litteratur på högstadiet, t.ex. vad gäller val av litterära texter

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 problematisera litteraturhistorieskrivningen utifrån ett kanonkritiskt, ett litteraturredaktiskt och ett intersektionellt perspektiv

Delkurs 3: 1800-talets litteratur, 7,5 hp

1. Kunskap och förståelse

1.1 redogöra för prosans, dramats och lyrikens utveckling under 1800-talet

1.2 utveckla sin förmåga att beskriva intertextuella kopplingar i/mellan verk från olika tider

1.3 redogöra för hur film kan användas som ett didaktiskt verktyg

2. Färdigheter och förmågor

2.1 tillämpa ett litteraturanalytiskt och litteraturredaktiskt sätt att läsa litterära texter från 1800-talet

- 2.2 planera undervisning utgående från olika former av skönlitteratur i syfte att bredda alla elevers litterära erfarenheter och öka deras förståelse för människors sätt att leva, tänka och skriva i olika tider och i olika kulturer
- 2.3 analysera överföringen från novell till film
- 2.4 använda film som didaktiskt verktyg
- 2.5 med stöd i svenskdidaktisk forskning samt utifrån relevanta styrdokument för ämnet svenska formulera mål, planera, leda, genomföra och utvärdera undervisning i svenska med fokus på måluppfyllelse
- 2.6 göra didaktiska val utifrån olika svenskämnesdidaktiska begrepp och modeller
- 2.7 behärska för undervisning i svenskämnet relevanta begrepp
- 2.8 producera texter enligt den akademiska prosans krav på tydlighet, saklighet och begriplighet samt med korrekt källhänvisningsteknik enligt Harvardsystemet

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

- 3.1 med utgångspunkt i ett intersektionellt perspektiv kritiskt reflektera över den äldre skönlitteraturens roll i dagens samhälle och skola

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

- föreläsningar
- seminarier
- workshops
- verksamhetsförlagd utbildning
- verksamhetsförlagd utbildning i form av fältdagar

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

Delkurs 1: Litteratur för unga, 7,5 hp - Delkurs 1: Litteratur för unga

Lärandemål: 1.1, 2.1, 2.2, 2.6, 3.1

Högskolepoäng: 3,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Övrigt: (IN01) Individuell skriftlig inlämning och seminarium

Delkurs 1: Rapport om elevers läsvanor

Lärandemål: 2.4, 2.6

Högskolepoäng: 2,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Övrigt: (IN02) Individuell skriftlig inlämning och seminarium

Delkurs 1: Textsamtal

Lärandemål: 2.3

Högskolepoäng: 1

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: (WO01) Workshop

Delkurs 1: Muntligt berättande

Lärandemål: 2.5

Högskolepoäng: 0,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: (SE01) Seminarium

Delkurs 2: Litteratur i äldre tid 7,5 hp - Litteraturens utveckling från antiken till romantiken

Lärandemål: 1.1, 1.2 och 2.2

Högskolepoäng: 5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Övrigt: (TE01) Individuell skriftlig tentamen

Delkurs 2: Litteraturanalys och litteraturredaktik

Lärandemål: 1.2, 2.1, 2.3, 2.4, 2.6 och 3.1

Högskolepoäng: 2

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: (SE02) Fyra seminarier i kombination med inlämningsuppgifter

Delkurs 2: Lyrikdidaktik

Lärandemål: 2.5

Högskolepoäng: 0,5

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: (RE01) Individuell redovisning i grupp

Delkurs 3: 1800-talets litteratur, 7,5 hp - Delkurs 3: VFU Verksamhetsförlagd utbildning

Lärandemål: 2.2, 2.5, 2.6 och 2.7

Högskolepoäng: 3

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: (NÄ01) Verksamhetsförlagd utbildning

Delkurs 3: VFU-uppgift: Filmdidaktik

Lärandemål: 1.3, 2.3 och 2.4

Högskolepoäng: 1,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Övrigt: (IN03) Individuell skriftlig inlämning och muntlig redovisning

Delkurs 3: Seminarier om skönlitterära texter från 1800-talet

Lärandemål: 1.2, 2.1 och 3.1

Högskolepoäng: 1

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Övrigt: (SE03) Två seminarier med skriftlig inlämning

Delkurs 3: Analys och jämförelse av några litterära verk från 1800-talet

Lärandemål: 1.1, 1.2, 2.1, 2.8 och 3.1

Högskolepoäng: 2

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Övrigt: (SE04) Två seminarier med skriftlig inlämning

Om studenten har ett beslut/rekommendation om särskilt pedagogiskt stöd från Högskolan i Borås på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att anpassa examinationen. Examinator har att utifrån kursplanens mål avgöra om examinationen kan anpassas i enlighet med beslutet/rekommendationen. Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås. Det maximala antalet examinationstillfällen för varje examination i kursen är 5. Ett förbrukat examinationstillfälle är en examination där studenten har fått betyg (U/G/VG).

Den sammanhängande VFU-perioden är en examination där 100% närvaro gäller. Bedömning av den verksamhetsförlagda utbildningen sker enligt ett systemiserat och validerat bedömningsformulär. Det maximala antalet examinationstillfällen för verksamhetsförlagd utbildning är två. Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning, eller motsvarande, om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att barns/elevs säkerhet, integritet eller föräldrars förtroende för verksamheten riskeras. När verksamhetsförlagd utbildning avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle är förbrukat. I sådana fall skall en individuell utvecklingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Student som underkänts i den praktiska delen har möjlighet att genomgå ytterligare ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle på denna kurs såvida inte två examinationstillfällen redan förbrukats. Om student på eget initiativ avbryter verksamhetsförlagd utbildning, leder avbrottet till att studenten underkänns på kursen. Studenten erbjuds i sådant fall en ny praktikperiod i samband med nästa kurstillfälle såvida inte det maximala antalet examinationstillfällen redan uppnåtts. Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper, färdigheter och värderingsförmåga.

Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§).

Väl godkänd, VG, på hel kurs kan student erhålla när student har VG på mer än 50% av de poäng som är VG-grundande.

Om studenten har ett beslut/rekommendation om särskilt pedagogiskt stöd från Högskolan i Borås på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att anpassa examinationen. Examinator har att utifrån kursplanens mål avgöra om examinationen kan anpassas i enlighet med beslutet/rekommendationen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska, men kurslitteratur på engelska, norska och/eller danska kan förekomma.

Delkurs 1: Litteratur för unga, 5 hp

Ämnesdidaktisk och ämnesteoritisk litteratur

Boglund, Ann & Nordenstam, Anna (2015). *Från fabler till manga. 1, Litteraturhistoriska och didaktiska perspektiv på barnlitteratur*. 1. uppl. Malmö: Gleerups utbildning, kap. 1-3

Boglund, Ann & Nordenstam, Anna (2016). *Från fabler till manga. 2, Litteraturhistoriska och didaktiska perspektiv på ungdomslitteratur*. 1. uppl. Malmö: Gleerups utbildning, Kap. 1-7

Dolatkhah, Mats, Hultgren, Frances & Johansson, Monika (2017). *Vad läser elever?* Stockholm: Skolverket

Hesslow, Eva (2019). "Då får man typ en annan bild ibland som hjälper en." Elever i årskurs nio resonerar om litteratursamtal. *Utbildning och lärande*. 13(1), 71-87

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3. [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Langer, Judith (2017). *Litterära föreställningsvärldar: litteraturundervisning och litterär förståelse*. Göteborg: Daidalos

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022 (2022). [Stockholm]: Skolverket (utdrag, ca 10 s)

Nordberg, Olle (2020). *Litteraturredaktik. Teori. Praktik. Relevans. Potential*. Stockholm: Liber

Nordenstam, Anna (2020). Litteraturredaktik. I Schottenius Cullhed, Sigrid, Hedberg, Andreas & Svedjedal, Johan (red.). *Litteraturvetenskap II*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur

Olin-Scheller, Christina, Tengberg, Michael & Lindholm, Anna (2015). Lässtrategier i rörelse. I Jönsson, Maria & Öhman, Anders (red.), *Litteratur och läsning. Litteraturredaktikens nya möjligheter*. Lund: Studentlitteratur, s. 129-150

Varga, Anita. (2017). Om lässtrategier och textrörlighet: En studie av elevers textsamtal kring skönlitteratur i årskurs 9. *Educare* (2), 103–129 (27 s)

Warnqvist, Åsa (red.) (2017). *Samtida svensk ungdomslitteratur. Analyser*. Lund: Studentlitteratur, kap. 6 och 11

Österlund, Mia (2020), Barnlitteraturforskning, I Schottenius Cullhed, Sigrid, Hedberg, Andreas & Svedjedal, Johan (red.). *Litteraturvetenskap II*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur

Skönlitteratur

Bergmark Elfgren, Sara & Strandberg, Mats (valfri utgåva), *Cirkeln*

Bradbury, Ray (valfri utgåva) *Leendet*

Drakulic, Slavenka, *Romeo och Julia från Sarajevo* (pdf)

Jansson, Tove (2003). Det osynliga barnet. I *Det osynliga barnet och andra berättelser*. [Ny utg.] Stockholm: Raben & Sjögren

Carroll, Lewis (valfri utgåva). *Alice i Underlandet*

Lowry, Lois (valfri utgåva). *Den utvalde*

Mankell, Henning (valfri utgåva). *Eldens hemlighet*
Schieffauer, Jessica (2011). *Pojkarna* (ungdomsbok och filmatisering)

Thor, Annika (valfri utgåva). *Odyssus pojke*

Vetenskapliga artiklar och annan litteratur (ca 100 s.) kan tillkomma.

En egenvald ungdomsbok kan eventuellt tillkomma.

Delkurs 2: Den äldre litteraturen, 7,5 hp

Ämnesdidaktisk och ämnesteoritisk litteratur

Andersson, Maria & Cavallin, Anna (red.) 2013. *Genusperspektiv på västerländska klassiker*. Lund: Studentlitteratur, s. 211-224

Andersson, Pär-Yngve (2019). Lyrikläsning som didaktisk praktik. *Norsk Pedagogisk Tidskrift*, 103(1), ss 65-76

Franzén, Carin & Möller, Håkan (red.) 2021. I *Natur & Kulturs Litteraturhistoria*. Stockholm: Natur & Kultur

Höglund, Heidi (2022). The Heartbeat of Poetry: StudentVideomaking in Response to Poetry. I *Written Communication*

Pulls, Sofia (2022). Skönlitterärt skrivande. I *Skrivdidaktik i grundskolan*, red. Eva Lindgren, Carina Hermansson, Annika Norlund Shaswar & Sofie Areljung. Lund: Studentlitteratur, s. 131-151

Schottenius Cullhed, Sigrid, Hedberg, Anders & Svedjedal, Johan (red.) 2020. *Litteraturvetenskap 1*. Lund: Studentlitteratur, s. 19-126 och s. 213-242

Skönlitteratur

Aristofanes, ur *Lysistrate*

Bedier; *Tristan och Isolde*

Cervantes, ur *Don Quijote*

Claesson, Dick, Fyhr, Lars & Hansson Gunnar D Hansson (red.) 2006. *Texter från Sapfo till Strindberg*. Lund: Studentlitteratur: Homeros, ur *Iliaden och Odysseen*; Sapfo, Gudar like; Platon, ur *Staten*; ur *Eddan*, *Gunnlaug Ormstungas saga*; ballader: Herr Olof och älvorna, Töres döttrar i Vänge; trubadurdiktning: Bernard de Ventadour & Beatritz de Dia; Margareta av Navarra, ur *Heptameron*; Boccaccio, ur *Decamerone*; Dante, ur *Den gudomliga komedin*; sonetter: Shakespeare & Sor Juana Inez de la Cruz; Stiernhielm, ur *Hercules*; Bellman, ur *Fredmans epistlar*; Lyrik: Lenngren, Tegnér, Stagnelius

Euripides, ur *Medea*

Goethe, ur *Den unge Werthers lidanden*

Shakespeare, *Romeo och Julia*

Shelley, *Frankenstein*

ur *Tusen och en natt*

Voltaire, ur *Candide*

Delkurs 3: 1800-talets litteratur 7,5 hp

Ämnesdidaktisk och ämnesteoritisk litteratur

Andersson, Maria & Cavallin, Anna (red.) 2013. *Genusperspektiv på västerländska klassiker*. Lund: Studentlitteratur, s. 59-69 och s. 187-204

Franzén, Carin & Möller, Håkan (red.) 2021. *Natur & Kulturs Litteraturhistoria*. Stockholm: Natur & Kultur

Schottenius Cullhed, Sigrid, Hedberg, Anders & Svedjedal, Johan (red.) 2020. *Litteraturvetenskap 1*. Lund: Studentlitteratur, s. 19-126 och s. 213-242

Öhman, Anders & Tornberg Pantzare, Att skugga intrigen. En modell för litteraturläsning i teori och praktik. I Lindell, Ingrid & Öhman, Anders (red.) 2019. *För berättelsens skull. Modeller för litteraturundervisningen*. Stockholm: Natur & Kultur, s. 17-40

Skönlitteratur

Almqvist, ur *Det går an*

Benedictsson, *Ur mörkret*

Brontë, *Jane Eyre*

Gilman Perkins, *Den gula tapeten*

Ibsen, *Ett dockhem*

Flaubert, ur *Madame Bovary*

Lagerlöf, *Bortbytingen*

Michwitz, *Mässling*

Poe, *Det skvallrande hjärtat* (novell+film)

Strindberg, *Ett dockhem*

Strindberg, *Fröken Julie*

Lyrik av Dickinson och Fröding

Studentinflytande och utvärdering

Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram. Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen ingår i Ämneslärarutbildning för grundskolans årskurs 7-9: svenska och engelska 240 hp och Ämneslärarutbildning för grundskolans årskurs 7-9: svenska och svenska som andraspråk 240 hp
Nätbaserade kursmoment kan ingå.